

Hikspoor op Sterksel (door Sjef Driessens januari 2011)

Inleiding

Toen we nog op Stoeiing woonden was de moeder van mijn vrouw bij ons en kwam Frenske Hikspoor op bezoek. Mijn schoonmoeder en Frenske raakten met elkaar aan de praat en ontdekten dat zij allebei in Liessel geboren waren; toen zij dat verder uitdiepten bleken ze ook nog familie van elkaar te zijn. Mijn schoonmoeder heette Petronella Aarts en de moeder van Frenske had dezelfde naam. In het bevolkingsregister zag ik dat de familie Hikspoor al in 1903 op Sterksel is gekomen. Dat wekte mijn belangstelling om een en ander verder uit te zoeken.

Hoe de naam Hikspoor is ontstaan is niet duidelijk maar we treffen hen onder andere aan in Deurne en in Liessel. Laten we beginnen met de opa van Frenske. Cornelis Hikspoor geboren te Liessel op 17.11.1810 huwt te Liessel op 7.5.1843 met Wilhelmina Jansen. Uit dit huwelijk worden drie kinderen geboren namelijk Antonia op 13.5.1844 te Asten; Peter 4.11.1845 te Asten en Martinus 3.3.1849 te Liessel. Met deze laatste gaan we verder.

Op 14-04-1877 huwt in Deurne Martinus Hikspoor met Petronella Aarts geboren te Liessel op 27-04-1852, dochter van Michiel Aarts en Johanna Maria Tiellemans. Het huwelijk werd voltrokken tegelijk met twee andere bruidsparen in een mis. Martinus en Petronella trouwen in Liessel bij Aarts in en waar zij op 29-01-1889 de boerderij erven, groot 5.24.75 ha, met een waarde van 1500 gulden de inventaris inbegrepen. De boerderij lag aan de rand van de Peel, ter plaatse genoemd Den Berg ofwel De Hutten. Martinus wordt Gielis Martien genoemd omdat hij bij zijn schoonfamilie was ingetrouwd; zijn schoonvader heet namelijk Michiel.

(foto martien en Hannes)

Kinderen uit dit huwelijk allen geboren te Liessel:

Johannes Martinus (Hannes) 15-03-1878 en overleden 16-07-1966 op Sterksel.

Cornelia 15-03-1879 overleden 07-11-1881 te Liessel 2 jaar oud.

Mechtilda (Lien) 27-05-1880 en overleden 25-04-1962 op Sterksel.

Wilhelmus Franciscus 01-10-1881; overleden 16-12-1891 te Liessel 10 jaar oud.

Cornelia (Cornelia) 03-03-1883 en overleden 13-05-1956 te Heeze

Wilhelmina 25-12-1884 en overleden 06-05-1898 te Liessel 13 jaar oud

Cornelis (Neel) 01-09-1886 en overleden 06-05-1961 te Heeze

Anna Maria (Anna) 12-04-1888 en overleden 27-04-1953 te Heeze

Franciscus Maria 10-11-1889 en overleden 03-01-1892 te Liessel 2 jaar oud.

Johanna Petronella (Hanna) 30-08-1891 en overleden 14-12-1969 te Eindhoven

Wilhelmus Franciscus (Willem) geboren en overleden 29-01-1966 te Vught

Josephus Franciscus (Frenske) 04-04-1894 en overleden 14-06-1980 op Sterksel

Arnolda Maria 03-06-1895; overleden te Liessel op 21-04-1896 10 maanden oud

Arnoldus (Nol) 28-06-1899 en overleden 25-10-1927 te Antwerpen-Berchem

Naast zijn boeren bedrijfje vervoert Gielis Martien turf met de trekschuit van Helenaveen en Griendsveen naar Den Bosch. Zijn vrouw schijnt zich beklaagd te hebben dat hij op deze manier veel van huis is en op 12-11-1903, nog in de periode Pompen, verhuist Martien met zijn gezin naar Sterksel. Op Sterksel wordt hij d'un ouwe Hikspoor genoemd en hij draagt nog altijd zijn schippers

petje. Ze pachten de boerderij aan de Vonderweg, waar later Biemans gewoond heeft, doch zij kunnen deze niet meteen betrekken omdat er nog een contract is met de vorige pachter en komen tijdelijk te wonen in het oude herenhuis van Pompen dat op het punt staat om afgebroken te worden en vervangen door de huidige villa. In Liessel waren al vijf kinderen overleden; in 1903 op Sterksel waren nog negen kinderen te weten: Hannes 25 jaar, Lien 23 jaar, Cornelia 20 jaar, Neel 17 jaar, Anna 15 jaar, Hanna 12 jaar, Willem 10 jaar, Frenske 9 jaar en Nol 4 jaar. De jongsten moesten nog naar school in Leende. De overigen werkten op de boerderij of bij een ander.

MARTIEN en PETRONELLA

In 1915 stopt Martien met boeren en op vrijdag 10 December van dat jaar is er een verkoop door de notaris 's morgens om 10 uren ten huize en ten verzoeke van Mart. Hikspoors te Sterksel. Verkocht worden: een 3-jarige merrie paard (vos), een dubbele pony, 8 gevende en dragende koeien, 7 dragende vaarzen, 1 vette maal, 40 kippen en hanen, hoge en lage kar, ploegen, eggen en andere landbouw- en melkgereedschappen. Verder een grote partij hooi, stro, aardappelen, koolrapen en mangelwortelen. Betaaldag st. Andries 1916.

Petronella Aarts overlijdt op 25.5.1928. Op 24.10.1931 wint Martien het Koningskaarten: Bij het gehouden koningskaarten door kaartclub "De Toekomst" werd de koningstitel door den 83-jarigen M. Hikspoors behaald. De Heer Hikspoors is dan de oudste inwoner van Sterksel. Martien is gestorven op 22.3.1938 in de eerste arbeiderswoning aan de Averbodeweg bij het kerkhof (Piet is daar nog bij geweest) Hij moet nog gezegd hebben: Ga naar de Pastoor en zeg dat hij met het olie-stel komt.

HANNES

Hannes werkte bij zijn vader op de boerderij. Op 31-10-1913 huwt Hannes met Maria Bots 40 jaar oud geboren te Asten en wonende te Liessel; uit dit huwelijk zijn geen kinderen geboren. Tijdens de Maatschappij verzorgde hij de varkens in enkele stallen op de plek aan de Averbodeweg waar Kursten heeft gewoond. Van 01-04-1922 tot 13-05-1935 is hij in dienst van Philips in Eindhoven als boswachter op het landgoed Zwarthuis. Zijn vrouw is op 07-04-1935 gestorven. Bij terugkomst op Sterksel wordt hij werker voor het Wegschap Sterksel en woont samen met zijn vader in de eerste arbeiderswoning aan de Averbodeweg; hij had uit het faillissement van de Maatschappij beide woningen gekocht met nog een lap grond. Hannes was een en al goedheid; hij financierde de taxie van zijn neefje Nelis Boerenkamp. Hij heeft het huis aan de Past.P.Thijssenlaan laten bouwen waar Roelf de Vries heeft gewoond. Hannes had voorgesteld aan Piet van der Meijden, deze was timmerman en had op dat moment geen werk, om dit huis te bouwen. Doch Piet zag dit eerst niet zitten maar kwam een dag later erop terug en heeft samen met Henk Arendsen, welke metselaar was, het werk aangenomen. Toen van den Akker uit Heeze de stenen kwam brengen, kwam deze vast te zitten in een gedempte sloot en heeft men ter plekke alle stenen moeten afladen alvorens de vrachtauto weer kon rijden. Hannes is in zijn laatste jaren in de kost geweest bij de Vries aan de Averbodeweg; het merendeel van zijn bezittingen is in handen gekomen van deze familie.

LIEN

Van Lien weten we dat zij in Helmond op een boerderij bij de weduwe Kuijpers heeft gediend van 21-03-1904 tot 04-03-1905 en van 27-02-1905 tot 10-02-1907 in Maarheeze; dan is Lien weer van 18-04-1908 tot 6-12-1909 op hetzelfde adres in Helmond. Op 22-01-1910 huwt Lien met Martinus

Boerenkamp 28 jaar oud en geboren te Lierop en van beroep houtkapper. Getuige was haar broer Cornelis Hikspoors 23 jaar oud en wonende op Sterksel. Zij woonden vanaf 14-02-1910 in Mierlo-Hout waar ook de kinderen geboren zijn:

Godefrida 13-04-1911 en overleden in Mierlo 2 dagen oud

Cornelis 15-06-1912 en overleden in Mierlo 3 dagen oud

Cornelis (Nelis) 28-07-1913

Martinus (Tinus) 14-10-1914

Peter (Piet) 10-03-1916

Godefridus 30-08-1917

Johanna 02-11-1918 en overleden te Eindhoven 6 maanden oud

Martinus Boerenkamp was met zijn broer werkzaam bij de Maatschappij als houtkapper en plankenzager. Op de Dreef ter zijde van het Sterksels Kanaal was een houtzagerij met een paar open schuren. Bij het zagen van de planken werd de boom op een stellage gelegd en waarbij een zager onder stond en de ander boven. Er werd met de hand gezaagd met een grote trekzaag. Nadat haar man op 23.12.1918 was overleden is Lien met de kinderen op 12-02-1919 weer op Sterksel gaan wonen bij haar vader op D33. Omdat het bij Lien een beetje te druk is komt Piet Boerenkamp bij oom Hannes op D22 te wonen en waar later ook vader Martien zijn intrek neemt. Lien is ook werkzaam geweest bij de Maatschappij als melkster. Op 21.06.1928 hertrouwt Lien met Johannes Henricus van der Meijden, gepensioneerd spoorweg-arbeider en weduwnaar van Hendrika van der Palen. Zij wonen op de Dreef D33 in een boerderijtje waar nu nog een paar lindebomen staan. Ook de twee kinderen van der Meijden komen er wonen; namelijk Petrus Hubertus (timmerman) en Anna Maria Elisabeth. Arnoldus Hendrikus Jansen is er ook nog in de kost. Dochter Anna vertrekt op 18-03-1930 naar Valkenswaard. Van der Meijden is overleden op Sterksel op 18.03.1951.

CORNELIA

Op 19-04-1907 huwt Cornelia met Leonardus Cox, landbouwer 35 jaar oud en geboren te Caulille en wonende te Heeze; getuige is haar broer Hannes, van beroep landbouwer. Cornelia is eerst op Zesgehughten en daarna in Heeze op Ginderover gaan wonen. Uit dit huwelijk zijn 5 kinderen geboren.

NEEL

Neel was knecht bij de weduwe Petronella Weekers in Soerendonk van 17-03-1907 tot 18-01-1909. In 1915 wordt de Maatschappij De Heerlijkheid Sterksel opgericht. Deze Maatschappij heeft veel arbeiders nodig en deze worden vooral aangetrokken uit de omliggende dorpen. Ook de kinderen Hikspoors gaan er werken. Neel is stalknecht bij de paarden en koetsier; de gasten van het Grand Hotel worden met een rijtuig van en naar het station gebracht. Tijdens de Maatschappij woont hij aan de Averbodeweg, waar Verbeek gewoond heeft, en heeft er een café met beugelbaan. Op 09-10-1916 huwt Neel met Petronella Maria van Eert geboren 08-08-1887 te Heeze, dochter van Antonius van Eert en Henrica Bakermans. Na het faillissement van De Maatschappij beboerde Neel de door Pompen gebouwde boerderij aan de Heezerweg, waar later Eilers heeft gewoond. Hij had er ook café en zijn vergunning is later overgenomen door Harrie de Leijer welke een Hotel/café liet bouwen (het huidige Narragonia). Neel maakte deel uit van het eerste bestuur van de N.C.B. afdeling Sterksel, opgericht op 9.2.1928. Neel is naar Leender-Strijp vertrokken, daarna in Leende gaan wonen en weer later in Heeze terecht gekomen. Uit het huwelijk worden op Sterksel 8 kinderen geboren:

Martinus Antonius 08-07-1917 trouwt op 28.1.1947 in Leende met Hendrika Bax en gaat in Leende wonen en waar 3 kinderen worden geboren.

Antonius Johannes 9.1.1919 huwt te Leende op 27.04.1950 Elisabeth Henrica Maria van Asten. Zij wonen in Leende.

Hendrika Petronella 20.7.1920 en wonende te Geldrop trouwt op 21.2.1941 te Geldrop met Martinus van den Heuvel en blijft in Geldrop wonen en er worden 12 kinderen geboren

Petronella Maria 20.3.1922 en wonende te Leende trouwt in Leende in 1948 met Lambertus Johannes van Kessel, melkventer, en gaat in Heeze wonen; er worden 3 kinderen geboren

Maria 25.5.1923 en wonende te Leende trouwt in Leende op 28.7.1951 met Adrianus Gerardus Stas; In Leende zijn 3 kinderen geboren.

Johannes Wilhelmus 3.1.1925 huwt te Heeze op 09.10.1952 met Goverdina Helena Cornelia Hansen. Uit dit huwelijk worden te Heeze 3 kinderen geboren.

Francisca Maria 1.4.1927 blijft ongehuwd.

Clasina Maria Theresia 17.11.1929 en wonende te Leende trouwt in Leende op 18.1.1955 met Wilhelmus Martinus van Helvoirt. Uit dit huwelijk worden in Curacao 2 kinderen geboren. Zij komen uiteindelijk in Florida USA te wonen.

A N N A

Op 04-1913 huwt Anna met Martinus van Eerd 28 jaar oud geboren te Budel en wonende te Heeze, getuige is haar broer Neel. Zij gaan in Heeze wonen en er worden uit dit huwelijk 10 kinderen geboren

H A N N A

Hanna was dienstmeid in Heeze van 27-02-1905 tot 10-01-1907 op onbekend adres en vervolgens bij de weduwnaar van Werde landbouwer in Maarheeze van 10-01-1907 tot 23-01-1908. Daarna komen we haar op Sterksel tegen. Op 24.4.1918 huwt Hanna met Petrus Liebrechts 27 jaar oud geboren te Tongelre en wonende aldaar. Zij gaan in Eindhoven wonen en uit dit huwelijk worden 16 kinderen geboren.

W I L L E M

Willem trouwt in Heeze op 21.11.1921 met Goverdina van Gerven geboren in Heeze op 2.4.1891 dochter van Franciscus van Gerwen en Catharina van den Hurk. Zij gaan in Eindhoven wonen en uit dit huwelijk worden 8 kinderen geboren. Willem was werkzaam als tuinman en rentmeester van het landgoed Eckart en Soeterbeek gelegen aan de Dommel tussen Nuenen en Eindhoven. Op 18 september 1944 werd Eindhoven bevrijd maar de dag erna hadden de Duitsers Eindhoven gebombardeerd en probeerde de 107^e Panzerbrigade, vanuit Nuenen, Eindhoven te heroveren. Op het moment dat de Duitsers met hun tanks de brug over de Dommel wilden passeren, was Willem daar ook en ging er zich mee bemoeien en gaf aan dat ze onmogelijk over de brug konden omdat deze in slechte staat was. De Duitsers durfden er toen niet over en daardoor werd verhinderd dat Eindhoven werd aangevallen. De Jonker Jan Smits van Oyen, waar Willem in dienst was, kwam net van het bevrijde Eindhoven en had zijn fototoestel bij zich en ging van het voorval foto's maken omdat hij dacht dat het geallieerde tanks waren. Hierop namen de Duitsers hem gevangen en gooiden zijn camera in de Dommel. Willem wist de Duitsers af te leiden en waardoor hij kon ontsnappen. Op 21.9.1984 is op de brug een plaquette aangebracht met de woorden: "Willem

Hikspoorsbrug. Ter herhinnering aan 19 september 1944. God spaarde ons ongedacht. Door deze zwakke brug. Haar zwakheid was haar kracht. Hier moest de vijand terug". (zie ook www.rememberseptember1944.com onder memoires) Later zijn bij de bevrijding de geallieerden met hun tanks gewoon over de brug gereden.

F R E N S K E

Op 22-11-1920 huwt Josephus Franciscuss Hikspoors (Frenske) 26 jaar oud en wonende op Sterksel , met Johanna Alphonisia Scheepers (Hanneke) 28 jaar oud geboren te Heeze en wonende op Sterksel, dochter van Willem Scheepers zadelmaker en Hendrina Smulders te Heeze. Willem Scheepers woonde in Heeze tegen over de kerk. Hanneke was eerder dienstmeisje bij Noorman op Laus Deo en daar heeft Frenske haar leren kennen. Frenske werkte bij de Maatschappij en had de leiding over de grote stal met koeien en ossen aan de Averbodeweg. In een overlijdensakte van zijn zoon staat Frenske te boek als kaasmaker; bij de Maatschappij is een tijdje kaas gemaakt doch door een kiemziekte is hiermee gestopt. Frenske had tevens een winkel; is later naar de plaats van Boszicht verhuisd waar van Eijk al een café had. Frenske en Hanneke zijn er een winkel en café begonnen. Er waren een tweetal handboogbanen. Tevens was er een kolen- en olie-handel gevestigd en er werd vracht gereden voor Gend en Loos. Lange tijd heeft er de brandspuit gestaan waarbij met twee man gepompt moest worden. Een houten zaaltje werd aangekocht in Delft voor 1000 gulden om het café uit te breiden voor het houden van vergaderingen en achter in het schuurtje was er kleedruimte voor de voetbalvereniging. Hanneke deed de winkel en verkocht naast de gewone winkelwaren ook stoffen en kleding . Na de vroegmis gingen de vrouwen naar Hanneke om koffie te drinken en daarna de boodschappen te doen. Toen de tweede oorlog uitbrak en de gevluchte soldaten zich van hun militaire kledij ontdeden was Hanneke snel door de boerenkielen en broeken heen. Het was een druk gedoetje met het café en winkel en daarom waren er regelmatig dienstmeisjes. Zo treffen we Jacoba Maria Corsten aan; dit meisje was met Piet op de arm aan het wandelen totdat ze op het bruggetje op de Dreef Sjaak Stienen ontmoette en Piet maar op de grond zette en hem uit het oog verloor. Piet raakte te water in het kanaaltje; Sjaak was verdwenen en op het hulpgeroep kwam pastoor Thijssen aangesnel en heeft het manneke uit het water gehaald. Corsten is later met Piet van de Meijden, een van de stiefzonen van Lien, getrouwd. Verder treffen we aan Agnes Caris en Marietje Lambers; dit laatste meisje is door Hanneke weggestuurd omdat zij met de pook door de soep roerde. Drina is een tijdje in Heeze naar school gegaan en bij tante Anna in de kost geweest. Wat was er aan de hand; Drina had oneenigheid met schooljuf Vrijdag en om zo'n zelfde reden kwam Wim Vertogen maar een tijdje naar Sterksel. De kinderen moesten al vroeg helpen om vanuit de winkel de boodschappen weg te brengen. Na de hoogmis gingen de mannen naar het café van Frenske om er te kaarten; sommigen waren al eerder de kerk uit om een goede plaats te hebben. Hannes heeft er ook nog een tijdje ingewoond; de familie hielp elkaar onderling vooruit indien dit nodig was. Hanneke is op 4.9.1955 te Geldrop in het ziekenhuis overleden. Uit het huwelijk van Frenske en Hanneke zijn op Sterksel 4 kinderen geboren:

Martinus Gerardus geboren 17-09-1921 en overleden 17-10-1921 op Sterksel 1 maand oud

Hendrina Hikspoors (Drina) geboren 19-09-1922 ; huwt 08-07-1947 op Sterksel met Martinus Antonius Engelen (Tinus) geboren 26-08-1919 te Helden en overleden 02-11-1977 op Sterksel, zoon van Jan Hendrik Engelen en Wilhelmina Jansen. Drina en Tinus hebben het café en ook de benzinepomp. Veel verenigingen zijn er gevestigd en Drina is beschermvrouwe van

carnavalsvereniging De Ossendrijvers. Naast het café bedrijf is Tinus ook postbezorger.

Uit dit huwelijk zijn op Sterksel 4 kinderen geboren:

Hendricus Franciscus Gerardus Engelen (Henri) 7.4.1948

Johanna Wilhelmina Gerarda Engelen (Anny) 6.4.1949

Wilhelmina Johanna Gerarda Engelen (Mientje) 29.4.1951

Franciscus Wilhelmus Gerardus Engelen (Frans) 30.6.1952

Wilhelmus Gerardus Hikspoors (Wim) geboren 28-09-1923 en overleden 11-11-1991; huwt 15-06-1949 op Sterksel met Johanna Maria Konings (Jo) geboren op 22.06.1925, dochter van Peter Konings en Gordina Muijen . Wim en Jo hebben de winkel gedaan en later is er ook nog het postkantoor gevestigd. Elke week ging Wim de klanten af met een boekje waarin de bestellingen werden opgeschreven en later werden bezorgd; zo een keer in de maand werd er afgerekend. Omdat de winkel aan uitbreiding toe was is er een gedeelte van de boerderij van Reuten aangekocht. Onder Hanneke was men al een samenwerkingsverband aangegaan met winkelcoöperaties; waaronder de Centra. Wim is lid van het Oranje Comite, commissaris van de fanfare De Heerlijkheid en bestuurslid van de Middenstandsvereniging.

Uit dit huwelijk zijn op Sterksel 3 kinderen geboren:

Gordina Petronella Gerarda (Diny) 7.8.1950. Diny is overleden bij een verkeersongeluk op Sterksel op 14.11.1977; 's avonds aangereden door een loonwerker.

Johanna Francina Hendrina (Ans) 22.12.1951

Josepha Antonia Petronella (José) 26.11.1955

Petrus Gerardus Alphonsus Hikspoors (Piet) geboren op 18.9.1926 huwt op 29.8.1951 te Weert met Wilhelmina Martina Gerards (Mien) geboren 11.11.1927 te Weert, dochter van Antonius Gerards en Hendrika Cuppens. Piet was vrachtrijder voor onder andere van Gend en Loos en deed in kolen en olie. Later heeft Piet bij Vullinghs gewerkt en was er manusje van alles. Als een vereniging op Sterksel bijvoorbeeld elastiek nodig had; Piet zorgde ervoor. Hij heeft mede het drie kruizen monument opgericht en lange tijd zorg gedragen voor het onderhoud. Piet is koninklijk onderscheiden en aan hem werd de eerste Os van Verdienste toegekend.

Uit dit huwelijk zijn op Sterksel 2 kinderen geboren:

Op 23.10.1952 is er een overlijdensakte van een kindje dat dood was geboren en Frans genoemd.

Later wordt Franciscus Johannes Henricus Hikspoors (Frans) geboren 20.4.1956

N O L

Nol is de technische man bij de Maatschappij en machinist van de elektriciteitscentrale. Hij bediende de zuiggasmotor 40PK met 110 Volt generator waarmee de elektriciteit werd opgewekt in een gebouwde aan de Past.P.Thijssenlaan waar later de familie Strauven woonde. De elektriciteitscentrale voorzag alle huizen en stallen van elektrisch licht. Normaal werd alles afgeschakeld om 10 uur 's avonds maar als er in het Hotel een feestje was kreeg Nol een seintje dat hij nog moest doordraaien. Na het faillissement van de Maatschappij vertrekt Nol samen met Jan Noordman naar Antwerpen en begint er een garage met benzinepomp. Op 20.1.1927 trouwt Arnoldus te Linth-Antwerpen met Francisca van der Voort geboren op 5.10.1897 te Someren dochter van Jan van der Voort en Margo van de Laar. Francisca is een zus van Driek van der Voort welke we op Sterksel gekend hebben. Uit dit huwelijk worden 7 kinderen geboren.

Gebruik gemaakt is van het bevolkingsregister, genealogie Hikspoors uit Deurne & Liessel, genealogie Aarts die van den Haenacker, interview Gerrit Noordman, geraadpleegd zijn Drina en Piet Hikspoors.